

MEĐUNARODNI **13. SIMPOZIJ**

**ODRŽIVI RAZVOJ I
DIGITALNA TRANSFORMACIJA**

ZNAČAJ INSPEKCIJSKOG NADZORA ZA OTKRIVANJE RAČUNOVODSTVENIH PREVARA KOD OBRAČUNA POREZA NA DOBIT

Dr.sc. Ankica Čanić
Dr.sc. Azira Osmanović

- Računovodstvene prevare i skandali su globalna pojava današnjeg modernog društva.
- Iste se dešavaju u cilju prikazivanja netačne finansijske slike preduzeća, bilo da je to bolja ili lošija slika od stvarne.
- Različiti su motivi za računovodstvene prevare.
- Najvažniji motiv za prikaz lošije slike je uglavnom nespremnost da se državi plate sve zakonom propisane obaveze, odnosno želja da se što više ostvarenog profita zadrži za sebe.
- Zbog toga se vrše različite manipulacije u cilju obračuna manje osnovice poreza na dobit, kako bi se što manje poreza platilo državi.

- **Inspekcijski nadzor je utvrđivanje tačne porezne obaveze.**
- **Nadzorom koji vrše porezni inspektori, provjerava se:**
 - knjigovodstvena dokumentacija,
 - te knjigovodstveno evidentiranje iste,
- **kako bi se utvrdilo:**
 - da li su finansijski izvještaji prezentovani na fer i zakonit način,
 - da li je ispravno obračunata obaveza poreza na dobit,
 - kao i ostale zakonom propisane obaveze.

- Otkrivanje računovodstvenih prevara kod obračuna poreza na dobit vrše porezni inspektori Porezne uprave Federacije BiH.
- Porezni inspektori vrše inspekcijski nadzor u cilju otkrivanja i sprečavanja računovodstvenih prevara, odnosno porezne utaje direktnih poreza, kao i dokazivanja iste.
- Njihova glavna uloga je otkrivanje tačne porezne obaveze.
- Stoga, porezni inspektori, kao ovlašteni zaposlenici Porezne uprave Federacije BiH, vrše nadzor:
 - radi ispitivanja i utvrđivanja tačne porezne obaveze poreznih obveznika,
 - te kontrole zakonitosti njihovog poslovanja iz domena obračuna i prijavljivanja javnih prihoda.

- Potpuni inspekcijski nadzor se vrši kontrolom knjigovodstvene dokumentacije i evidencija poreznih obveznika, sa posebnim akcentom na finansijske izvještaje, kao i uvidom u zvanične evidencije Porezne uprave, odnosno analitičke kartice obveznika.
- Ukoliko se primijeti netačnost finansijskih izvještaja, te neuredna ili nedostajuća dokumentacija, kao i razlika između obveznikovih i evidencija Porezne uprave, postoji opravdana sumnja da sav porez nije obračunat i prijavljen.
- Također, ukoliko se nadzorom utvrdi da su plate radnika minimalne, postoji opravdana sumnja da obveznik isplaćuje dio plate u gotovini, „na crno“, te da za taj dio ne plaća pripadajuće porezne obaveze

- **Sprovedenim inspekcijskim nadzorima od strane poreznih inspektora, kontrolom obračuna poreza na dobit, na osnovu finansijskih izvještaja, utvrđeno je sljedeće:**
 - smanjenje dobiti se uglavnom vrši povećavanjem troškova koristeći različite modalitete prevare,
 - korištenje imovine preduzeća kao da je lična,
 - korištenje službenog automobila u privatne svrhe,
 - plaćanje ličnih troškova biznis karticom,
 - priznavanje ličnih troškova kao troškova poslovanja, gorivo, kupovina, drugi razni lični troškovi,
 - otpis robe bez dokaza da se otpis uistinu i desio,
 - priznavanje troškova koji nisu u skladu sa pažnjom dobrog privrednika,
 - priznavanje troškova koji se ne mogu povezati sa poslovanjem i poslovnom svrhom,
-

- priznavanje rashoda kao porezno priznate, a nadzorom se utvrdi da su isti porezno nepriznati,
- priznavanje troškova reprezentacije iznad zakonom dozvoljenog iznosa, kao i priznavanje troškova koji nisu reprezentacija,
- knjiženje fiktivnih rashoda,
- otpis naplativih potraživanja,
- pogrešno priznavanje troškova amortizacije,
- pogrešno priznavanje troškova rezervisanja,
- knjiženje olakšica za novouposlene, koji ne ispunjavaju uvjete,
- skrivanje prihoda neevidentiranjem istih,

- neevidentiranje prometa,
- prikrivanje ostvarenog prometa na način da se evidentira svaki pojedinačno ostvareni promet preko fiskalnog uređaja, te reklamiranje istog na kraju radnog dana bez vjerodostojnog razloga,
- poslovanje sa povezanim licima i neiskazan prihod u skladu sa transfernim cijenama,
- knjiženje fiktivnih prihoda,
- manipulacija obavezama i troškovima.

Zaključak

- **Značaj inspekcijskog nadzora prilikom otkrivanja netačnog obračuna poreza na dobit je veoma veliki.**
- **Prikrivanje stvarne obaveze poreza na dobit se vrši određenim prevarnim radnjama, koje za posljedicu imaju iskazivanje lošijeg finasijskog rezultata, kako bi se smanjila osnovica poreza na dobit, a time platio manji porez na dobit.**
- **Uloga poreznih inspektora u ovom procesu je veoma bitna, jer su oni svojim znanjem, stručnošću, etičnošću i neovisnosti, veoma bitan faktor otkrivanja računovodstvenih prevara, koje dovode do manipulacija u finansijskim izvještajima.**

Zaključak

- Otkrivanjem prevara i manipulativnih radnji, inspektori utvrđuju tačnu poreznu obavezu, te na taj način dolazi do utvrđene dodatne porezne obaveze, koja ne bi bila utvrđena, da nije izvršen inspekcijski nadzor.
- Stoga je i jedna od mjera za sprečavanje i otkrivanje računovodstvenih prevara češći inspekcijski nadzor.

HVALA NA PAŽNJI!